

1940 - Malmlastad tysk passerar Singo

KUSTARTILLERIETS KAMRATFÖRENING
GÖTEBORG

Redaktionen har ordet

Bäste läsare !

Vintern har varit kall och snörik. Det är ganska märkvärdigt att man numera fryser ordentligt vid några minusgrader. På Gotland 1941 hade vi några dagar - 38° och vi fullgjorde vår tjänst utomhus ändå. Man kanske är mera bortklemad nu och går inte ut i onödan när det är kallt. Fast det behöver man faktiskt göra för att upprätthålla den kondition som man så väl behöver.

MKV/KA 4 har åter varit på tapeten betr. indragning. Massmedia har, sin vana trogen, förstorat upp saken. Detta sprider oro hos anställda vid myndigheten och blir självfallet bekymrade för framtiden. Ett lugnande besked har gått ut till personalen att indragningen av MKV/KA 4 är betydligt överdriven. Det är långt från lösa antaganden till beslut. MKV/KA 4 måste finnas kvar.

Detta nummer har ungefär samma uppställning som tidigare. Flera artiklar har inkommit: bl.a. en från Olle Kryss om hans väg till KA 4, en från Roland Kjellberg om 50-årsfirande för rekryter som kom till KA 4 1943, samt en från mig själv om Singö 1940. Dessutom har vi en halvsida om den kommande kamratföreningarnas träff här hos oss i augusti i år. En fest som Ni inte får missa. Chans finns att träffa gamla kamrater från de övriga kustartilleriregementena. *Anmäl Dig genast!* Se särskild inbjudan.

Tack för mig, nästa "ledare" skrivs av min efterträdare Gunnar Hellekant.

Angenäm läsning önskar

Redaktörerna Gösta Andersson (ansv. utg.) och Gunnar Hellekant (bitr. red.).

Adress: KA-fyren, Redaktionen c/o Muséet, Box 5155, 426 05 VÄSTRA FRÖLUNDA

FÖRENINGSNÅLEN, KLUBBMÄRKET OCH BLOMSTERFONDEN

Föreningsnålen bör varje medlem ha fästad på sitt rockuppslag. Den är ett tecken på att Du tillhör en militär förening, där inga gradskillnader finns, en förening för det goda kamratskapet. Nålen kostar 22:- samt porto Kr 3:20.

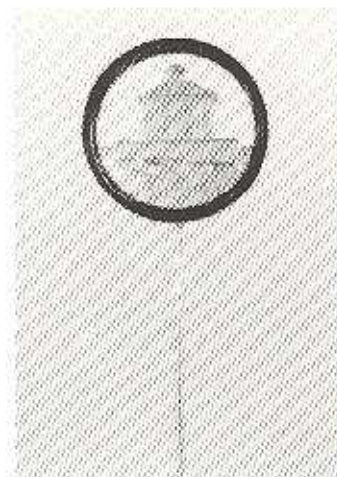

Klubbmärket att användas som ficklocksmärke på blazer m.m. har rönt stor uppskattning. Märket kostar Kr 40:- samt porto Kr 3:20.

Blomsterfondens medel används vid hedersbevisningar av olika slag.

Beställningar och inbetalningar kan göras direkt till skattmästaren *) eller på postgiro 45049-4. Skilj därvid noggrant på de olika posterna, t.ex. medlemsavgift, blomsterfond, föreningsnål eller klubbmärke.

*) F n Helmer Ternegren

INBJUDAN till KA Kamratföreningars träff i Göteborg den 27 - 28 augusti

PROGRAM

Lördag 27/8

Resa till Marstrand. Samling på KA 4 kl 09.30.
Guidad tur på Carlstens fästning.
Lunch i fästningens restaurang.
För de som har svårt att klara backarna från hamnen till fästningen finns biltransport.
Återkomst till KA 4 omkring kl 16.00.
Samling för drink och festsupé i personalmatsalen kl 18.00.
Festsupén börjar kl 18.30.
Musik. Dans.
Förfriskningar till självkostnadspris.
Festen avslutas omkring kl 01.00.

Söndag 28/8

Förevisning av verksamheten vid KA 4.

Tag med Din fru, make, sambo eller vän till en trevlig samvaro i glada kamraters lag.

Kostnad: Kronor 290:- per person (för endast festsupén kronor 220:-).

Anmäl Dig **snarast och senast** den 1/8. Ring 031-69 20 67 eller 031-69 27 40 under tjänstetid och anmäl samtidigt Ditt alternativ.

Detta är enda inbjudan till sammankomsten.

Välkomna alla!

KA 4 Kamratförening/Festkommittén

Gösta Andersson
avg. red.

När jag våren 1988 tillträdde som redaktör för KA-fyren visste jag inget om hur man gör en kamrattidning. Visserligen hade jag klart för mig vilka riktlinjer jag skulle följa, i övrigt var jag helt "rudis". Papperskvalitet, logo, repro och annat var nya ord som man fick lära sig. Dessutom måste jag skaffa ett tryckeri med låga priser, som jag måste förhandla mig till. Efter många telefonsamtal till olika firmor, fick jag så småningom kontakt med en firma som ville förbarma sig över oss och vår önskan om låga priser.

Det var en spännande dag då jag höll första numret av den nya KA-fyren i min hand. Lars Ahlström ansåg att det första omslaget såg en aning "påvert" ut och det kunde även jag hålla med om. Vi hade, på grund av kostnadsskäl, beställt tidningen häftad med klammern rätt genom sidorna och detta var självfallet inte bra. Innehållet var dock acceptabelt tyckte många.

Gunnar Hellekant
ny red.

Tidningen kom således igång och det har glatt mig mycket att våra läsare tyckt den var fullt läsbar. Allt stöd vi fått från skattmästaren (pengar), tryckeriet och andra, inte minst av "järngänget", har gjort att jobbet som ansv. red. varit mycket angenämt och jag vill passa på och framföra mitt TACK till alla. Gunnar Hellekant blir ny ansv. red. och jag har lovat stå kvar ett år till som bitr. red. Sven Einarsson, som varit min närmaste man under alla år vill jag särskilt tacka. Det har varit roligt att samarbeta med honom.

Lev väl och TACK än en gång!

Gösta

Ordförandens Spalt

Det är stor turbulens inom försvaret, marinen och MKV. För marinens del har det varit ekonomiska problem som också tagits upp i massmedia. För MKV och KA 4:s del innebär detta fortsatta hårda ekonomiska ramar och ytterligare besparingar.

Som en effekt av marinens ekonomiska problem har ÖB beordrat ett antal utredningar inom marinen, som har inneburit en total genomlysning av all verksamhet där.

För MKV och KA 4 har följande utredningar mera direkt påverkat verksamheten vid MKV:

- 1 - Utbildningsorganisationen inom marinen (antalet utbildningsställen)
- 2 - Skolornas verksamhet
- 3 - Marinkommandoledningen
- 4 - Hkpverksamheten

Det är viktigt att komma ihåg att utredningarna ligger till grund för nästa försvarsbeslut och innevarande försvarsbeslut (FB 92, 1992-96) skall innehållas.

Det innebär, att KA 4 i innevarande försvarsbeslut, skall utbilda en amfibiebataljon samt att sjukvårdsskolan och radarskolan skall genomföra central utbildning.

Problemet är, vad som händer fr.o.m. 1997 med nytt försvarsbeslut. Det är i stort vad utredningarna har handlat om. Bl.a. kan nämnas, att antalet inryckande värnpliktiga från 1997 kommer att vara ungefär 4100, jämfört med dagens ungefärliga 6000. Detta innebär reduceringar i utbildningsorganisationen.

Det har i samtliga utredningar lämnats förslag på flyttning av verksamhet från KA 4 till KA 1 och KA 2 samt för skolornas del till Berga. Men slutresultatet är långt ifrån färdigt.

Efter valet skall en försvarsutredning tillsättas och politiska överväganden måste till. Är det taktiskt, strategiskt och politiskt rätt att ingen grundutbildning genomförs i närheten av Nordens största hamn ?

En stor strukturell förändring genomförs inom försvaret fr.o.m. 1994-07-01. Då försvinner samtliga militära myndigheter och försvarsmakten blir en enda myndighet med ÖB som

myndighetschef. För KA 4:s del blir brigadchefen (chef Göteborgs marina brigad) samt chefen för Göteborgs örlogsskolor (Sjukvårdsskolan och Radarskolan) lokala produktionsledare. Det innebär större ansvar inom resp. område. Dock kommer brigadchefen (C KA 4) att vara huvudansvarig för grundutbildningen.

Som alla förstår är det arbetsamt för all personal inom MKV och KA 4 i dessa bistra tider. Men jag finner, att kvalitén och entusiasmen hos personalen fortfarande är hög och man vill på alla fronter lösa sin uppgift väl.

För att övergå till kamratföreningens verksamhet ser vi alla fram mot våra arrangemang för samtliga kamratföreningar inom KA i slutet av augusti. Det kommer säkert att bli en minnesrik och trevlig samvaro. *Glöm ej att anmäla Dig i tid!*

*Ta vara på livets glädjeämnen,
hälsar*

Sigvard Oscarsson

HALLÅ-spalten

Den 8 december 1993 hade vi ett möte för bildandet av en kommitté för den kamratföreningsträff som vår förening skall anordna i augusti. Kommittén kommer i stort att bestå av samma personer som valdes 1991 när vi var värdar för träffen hos oss.

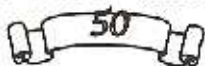
Efter mötet åt vi alla tillsammans en jultallrik i muséets lokaler som traditionen brukar. I samband med detta överlämnade vår ordf. Sigvard Oscarsson kamratföreningens guldmedalj till "gamla fästningars"-experten **Tor Backlund** för förnämligt arbete inom muséet. Medaljen är verkligen välförtjänt. *Vi gratulerar!*

Fridoll Askerstad - en i "järngänget" har nyligen fyllt 75 år. Han är fortfarande aktiv inom muséet. Vi har hyllat honom och gör det ännu en gång genom tidningen.

Årsmötet blir i år den 20 april klockan 18.00. Se utrop i denna tidning.

En mycket gammal kanon kommer till muséet från KA 2. Kanonen blir ett fint tillskott till muséet och kommer att placeras på lämpligt ställe.

Så firade vi vårt "halvsekelsjubileum"

50 år, eller om Ni så vill, - ett halvt sekel - är en lång tid. Just så längesedan var det som vi, 16 st 1:a och 2:a kompanister, ryckte in till stamrekrytskolorna vid KA 4. Kasernerna och regementsområdet var då inte helt färdigställda. I stället fanns såväl skolor, expeditioner, matsal (gamla gymnastiksalen) samt förläggningar i Älvsborgsskolan, före detta Klippans folkskola. För regementet i övrigt användes, i väntan på kasernernas tillkomst, Oskar II Fort, Fortbarackerna och "Negerbyn" (gamla nödbostäder i Sandarna) som alternativa förläggningar. Uppställningarna, exercis 1 och 2 hölls på skolgården och på Gröna Vallen i Majorna.

Med sitt läge mitt i bebyggelsen var detta ofta en syn för gudar. Många lustiga episoder utspelades som t.ex. då en präktig husmor med en brödpåse i den ena handen och en mjölkflaska i den andra, korsade Gröna Vallen på sin väg från affären. Hon tyckte att, tror jag det var, dåvarande korpralen Stig Svanberg var alltför "grym" mot de små pojkar och skällde ut honom efter noter. Eller då någon av underofficerarna på Älvsborgsskolans gård ej var alltför "snygg i munnen" och jämlörde oss kaniner, som vi stamrekryter kallades, med "havande kvinnor" Resten lämpar sig inte för tryck. "Blanda ej ihop pickar och morötter" var ett annat kärt uttryck.

Utanför det kringgårdande staketet fanns alltid en intresserad publik, så ni kan tänka er själva. Understundom kom traktens husmödrar påpassligt vid terminslönedags och ville byta till sig eller köpa våra kaffekuponer. Vi levde ju i ransoneringstider. Helt visst passade en del av oss på att dryga ut kassan vid dessa tillfällen, men det är väl prekriberat nu.

Så det där med flickor.

Söta flickor drogs som bin kring en sockerbit till "kustartilleripojkarna". Vår årskull kallades aldrig "skogsmatros" enär vi bar de nya uniformerna, modell/42, och visst uppstod också en del djupare svärmerier. Bland andra så gifte sig 35/2 Karlsson sedermera med sin Karin (båda numera ur tiden). Självt blev jag "ungdomskär" i en 20 år äldre lotta som serverade i matsalen. Tänk er proportionerna, hon 35 och jag 17. Det blev heller inget vidare av.

En del av våra praktiska övningar hölls i den s.k. Korseboterrängen vid nuvarande Älvsborgsbrons ena landfäste. Övningsammunition hade man inte råd med utan istället sprang vi runt och snurrade "harskramlor". Det var svårt att mönstra någon större realism i de övningsmomenten, minns jag.

Vid lönedags skulle det firas. Det blev start på "Kustekrogen" där vi som begåvats med en begynnande skäggväxt utrustades med en grön biljett av utkastaren som vaktmästaren kallades. Denna berättigade till en eller möjligen två supar. Den stackars Ola Törnqvist, 26/2, som såg ut som en kerub i ansiktet, fick ingen biljett och ingen sup. I stället fick han ett fiskben i halsen, så illa att det blev sjukhuset för hans del. Ack ja, olika falla ödets lotter. Det var synd om honom! Alltnog. Styrkta lekamligt av spis och dryck, som på den tiden betingade en kostnad av 9 kronor och 20 öre för hela notan, fortsatte vi vanligtvis till dansspalatset Wauxhall, där den legendariske Sven Sjöholm med sin trumpet ledde orkestern. Ibland lyckades 36/2 Bengtsson locka med oss till beryktade "Kullen" eller danssalongen Viveln, som det egentligen hette. Den låg på Sprängkullsgatan och därav fick den namnet "Kullen". Och över allt detta svävade dåvarande chefens, kaptenen Engdahls, ande. Han hade epitetet "Västkustens skräck". Skräckslagna var vi väl aldrig men vem minns väl inte hans isande stålgrå blick? I skrivande stund seglar allt fler minnen upp, men det skulle stjäla alltför mycket spaltutrymme, så nu göra axplock ur minnas arkiv får räcka.

Gedigen kamratskap

Eftersom vi alla var unga pojkar, 17 - 18 år, många långt hemifrån och det att vi levde så intensivt inpå varandra, åt, sov, jobbade och umgicks på fritiden, skapade naturligtvis en gedigen kamratskap som för en del varat livet ut.

Av oss ursprungliga 16 unga män lever idag 13. När vi, 37/2 Gunnar Friberg och under-tecknad, arrangerade 50-årsminnet av vår inryckning kunde vi glädjas åt att 10 hörsamade kallelsen. Ett par meddelade brevledes att de av hälsoskäl inte kunde komma.

Spänningen var stor då vi vid 16-tiden den 11 september samlades vid vaken på KA 4. Skulle vi känna igen varandra? Inte var det något problem, även om den del skaffat sig rundör och en del blivit lite gråare eller kalare

på hjässan. En del hade fått vissa smärre defekter, men så var vi ju alla folkpensionärer. Ett var dock säkert, dragen fanns där, sättet att tala och röra sig likaså och det dröjde inte alls länge förrän skratten och de glada tillropen var förhärskande inslag.

Under ledning av kapten Stefan Kjellberg, alldeles riktigt, det är Rolands ättelägg, begav vi oss upp till kasern B där vi installerade en del av vårt gepäck och tvättade av resdammet. Av 10 kom 7 från övriga delar av landet. Roland Kjellberg, sekonderad av Gunnar Friberg, presenterade programmet och strax var det dags att embarkera båten med Stefan Kjellberg vid rodret för vidare transport till Känsö, där vi alla varit förlagda då det begav sig.

Väl framme väntade drink och guidning med historik i parken också detta under Stefan Kjellbergs ledning. Under den följande superbra middagen, framställd av den rutinerade K I Andersson och serverad i Ollicersmässen av prydliga assistenter, framförde Roland hälsningar från kaptenen Walter Gustavsson, numera Karlskrona, lärare och instruktör för oss, och från Sven Einarsson samt från 37/1 Åke Karlsson som på grund av sjukdom var förhindrade att närvara. Roland manade också till en tyst minut över de bortgångna, 35/1 "Snajdar'n" Nilsson och 26/2 Nils-Ola Törnqvist. Därefter fortsatte middagen under angenäma former och jublet släpptes löst. Vid det följande kaffet med tillbehör förekom det massor av - "kommer Du ihåg" -. Minnena avlöste varandra till sen midnatt då en del började uppsöka paulunen efter en, enligt alla, riktig heldag.

Tillbaka till platsen för brottet

Efter en stärkande frukost och en promenad på ön, var det så dags att intaga platserna på båten för en rundtur i skärgården. Första anhalten blev Styrso Pottan och sedan vidare via Galtö och Björkö Bovik till Hjuvik, där en enkel lunch intogs i färjeläget. Så bar det åter iväg till KA 4 för ett par timmars "egna övningar", innan vi begav oss till Liseberg och en väntande supé på restaurang 1923, gamla Huvudrestaurangen. En runda på nöjesfältet hann vi också med innan återfärden till KA 4 och väntande tapto.

Allt har en ända

Så ock vårt jubileum. Söndagen inleddes med ett intressant besök på regementsmuséet, där vi guidades av eminente Fridolf Askerstad. Ett glatt återseende för övrigt. En slant i insamlingsbössan och en anteckning i gästboken fick avsluta besöket innan vi intog den avslutande förstärkta frukosten i matsalen. Så vidtog det oundvikliga uppbrottet. Tre nya medlemmar skrevs in i KA 4 Kamratförening och gissa om belåtenheten var stor då vi tog farväl, nu stärkta av alltfler minnen.

Deltagarna i jubileumsträffen: John Rörstrand (tidigare Bengtsson), Lars Andersson, Evert Wangler (tidigare Kask), Harry Nyström, Bertil Dahlberg, Östen Mattsson, Stig Ljung, Karl Johan Nilsson, Gunnar Friberg och Roland Kjellberg uttrycker sitt Tack till C KA 4 samt en hälsning till bekanta i Kamratföreningen genom
författaren **Roland Kjellberg**

Min väg till KA 4

Det började med en bokinlämning efter första året vid högre uoffskolan i Karlskrona. Året var 1940 i början av april. Mitt i alla glädjerop över att dels vara godkänd och dels att terminen var slut, så fick vi höra att tyskarna invaderat Norge. Det var med blandade känslor som jag satte mig på tåget till Stockholm, för vidare befordran till KA 1, som då var mitt regemente.

Efter en kortare tid på regementet meddelade adjutanten på 4:e kompaniet att en kontigent befäl och värnpliktiga om några dagar skulle, som en detacherad avdelning, sändas till Göteborg för att ingå i det västkustförsvar som var under bildande och som senare blev KA 4.

Jag funderade ett par dagar om jag skulle anmäla mig som frivillig. När jag slutligen bestämt mig, anmälde jag mig hos kompaniadjutanten, flaggjunkare A.T.H. Eriksson. Tyvärr var listorna redan fullbokade, så jag blev faktiskt både ledsen och arg på mig själv att jag sumpat denna chans att få se Göteborg, där jag aldrig förut satt min fot.

För att lindra "sorgen" följde jag på kvällen med några kamrater till Vaxholm och den därstädes befintliga restaurangen på stads-hotellet, gemenligen kallad "Svejsarn". Där intog vi en bättre supé med alla "tillbehör".

När jag så kom hem till mitt logement på nattkröken, låg det ett meddelande från adjutanten på min säng med följande innehåll: "Packa all personlig utrustning och var klar att avresa till Göteborg imorgon kl 09.00".

Glad i hågen packade jag ner mina saker och ställde upp kl 09.00 full av förväntningar. Resan var jobbig. Vi anlände Göteborgs central sent på eftermiddagen.

Där hämtades vi med buss f.v.b. till Nya Varvets gymnastiksal, där förläggning skulle ske till nästa dag. Några madrasser fanns inte, vi fick ligga på hårda träbänkar och med kappan som täcke. Det började alltså inte så bra, men man var ju ung och spänstig, så detta klarade vi av utan vidare.

Nästa morgon blev det buss till Saltholmen, där vi embarcerade en immobiliserad fiskebåt för vidare färd till Bohus-Björkö. Efter framkomsten skedde fördelning till olika försvars-

anläggningar. Självt hamnade jag på ett kanonbatteri där förläggningen utgjordes av en gammal utrangerad danspaviljong. Sovrumslyxen bestod av ett trägolv, sovsäckar och kappor. Det var primitivt, men man vände sig med tiden.

Nu började livets allvar. Det var jobb från morgon till kväll med övningar, exercis och skyddsarbete. Här var det inte frågan om reglerad arbetstid. Efter ett tag blev vår förläggning hjälpligt klar för strid.

Det var knalt med fritiden, men den fasta befolkningen visade sin välvilja mot oss på många sätt.

En dag varje vecka kom ett sällskap medförande kaffe, bullar och kakor. Dessutom hade de musik med sig i form av olika instrument och därtill sjöng de vackra sånger för oss. Vi motsåg dessa besök med stor förväntan.

På Björkö hade vi ganska nära kontakt med det krig som pågick. Kattogatt låg nära och en klar försommarskväll kunde vi optiskt följa ett större sjöslag mellan tyskarnas och engelsmännens sjöstridskrafter. Himlen var eldröd, ett "fyrverkeri" utan dess like. Då kände man sig ganska liten.

En kväll hade vi inbjudit några flickor till grammofondans i en gammal hölada. Redan efter ett par danser hördes en fruktansvärd explosion. Det blev att lämna flickorna och snabbast möjligt komma till förläggningen för vidare order. Där fick vi beskedet att en mina detonerat precis utanför anläggningen. Ingen skada på folk och egendom uppstod.

Det blev senare vanligt med drivande minor som ställde till förtret och skador på fiskare och deras båtar.

Efter ett par månader kom det order om att jag skulle återgå till KA 1 för fortsatt utbildning på uoffskolans 2:a årskurs. Jag lämnade Björkö med stor saknad. Det var en jobbig tid, men mycket lärorik och givande.

Den 1 juli 1941 blev jag frivilligt överförd till det blivande KA 4.

Olle Kryss

Nya medlemmar

Bernth Eriksson	Oxberg
Lars Johnelius	Olofstorp
Gunnel Johnelius	Olofstorp
Leif Nirvander	Askim
Lars-Erik Schöön	Kungälv
Stig Ljung	Lerum
Lars Andersson	Västerås

In Memoriam †

Följande av våra medlemmar har avlidit:

Gösta Bennsten	Oktober 1993
Harjis Burkards	Januari 1994

Vi lyser frid över deras minne!

Skattmästaren har ordet

1993 har ur ekonomisk synvinkel varit ett bra år. Medlemsavgifter har influtit till 95% och vidare har ett stort antal av våra medlemmar varit mycket generösa med gåvor till de olika verksamheterna inom föreningen. **TACK för det!**

Ett större bidrag från CMKV för gjorda tjänster har inneburit ett inte obetydligt överskott, som kommer väl till pass för kamratföreningsträffen i Augusti.

Med detta nummer följer en avi för inbetalning av 1994 års medlemsavgift (Kr 50:-). Du, som tidigare fyllt 80 år och Du som i år fyller 80 år, är enligt årtsmötesbeslut befriad från avgift. Du får en avi ändå!

Tack för alla hälsningar och ha det så bra!
önskar

Helmer Ternegren

Lediga platser

Murare får jobb!

Museiledningens avsikt är att bygga två grindstolpar i tegel vid infarten till muséet. Finns det bland kamratföreningens medlemmar någon som anser sig kapabel att bygga dessa?

Vi klarar det inte. Jobbet beräknas ta en dag och lönen utgöres av gratis fika och lättöl till lunch. Smörgåsar tar Du med Dig själv. Du får assistans av välrenommerade hantlangare.
Ring Sven Einarsson, Tel: 20 99 22.

Märkvärdiga räkneoperationer

Sommaren 1973 hade jag semestrat med bil i Italien och var på hemväg genom Syd-Tyskland då motorn kollapsade och ersattes med en uthyresmotor och tur i oturen så hade jag en Volkswagen och det hände som sagt i Tyskland.

När jag varit hemma en tid fick jag en summa på DM 158.73 från den tyska verkstaden. Detta var av mig betald mervärdesskatt som återbetalades.

Av någon anledning roade jag mig med att multiplicera detta belopp med talet 7777. Jag fick då nedanstående taloperation.

$$\begin{array}{r} 15873 \\ \times 7777 \\ \hline 111111 \\ 111111 \\ 111111 \\ 111111 \\ 111111 \\ \hline 111111 \\ 123454321 \end{array}$$

Några andra räkneoperationer:

$$\begin{array}{rcl} (8+1)^2 & = & 81 \\ (1+29+6)^2 & = & 1296 \\ (5+2 \times 9)^2 & = & 529 \\ (6+72+4)^2 & = & 6724 \\ (5+8+3+2)^3 & = & 5832 \\ (20+25)^2 & = & 2025 \\ (30+25)^2 & = & 3025 \\ (98+0+1)^2 & = & 9801 \\ (2+5+6)^2 & = & 256 \\ (5+1+2)^3 & = & 512 \end{array}$$

Räkna och kolla!

Gustav Brännerud

Fältpost 90052. Singö Rapsodi 1940

Nyss hade jag kommit tillbaka till mitt regemente efter tjänstgöring på en detacherad avdelning i Göteborg. På Borgen väntade nya order. Gamla Korsö var villig att sluta mig i sin famn. Jag anmälde mig till Spärradjutanten den 30 januari 1940 och min tjänstgöring blev SUB på signal- och bevakningsstationen, som var placerad på Korsö torn. Dagarna var soliga men kalla denna vårvinter 1940. Vissa nätter ända ned till -30° kallt. Spärrchef var gamle kapten Rubensson.

Tjänsten var lugn och händelslös ända till den 9 april 1940 då tyskarna invaderade Danmark och Norge. Full stridsberedskap, med allt vad det innebar, påkallades på Spärren KÖ. En viss oro lägrade sig över förbandet, ingen visste om anfallet mot våra grannar i syd och i väst även skulle innefatta Sverige. Som alla vet så blev det inte så. Om det värsta ändock hade hänt så hade vi försvarat oss väl, resurser fanns och stridsviljan var hög.

I slutet av april återbördades jag ånyo till Borgen för andra uppgifter. Jag kom alltså åter till 7:e kompaniet på Borgen. Stor aktivitet rådde på regementet. Inkallade, både civila och uniformsklädda, fanns överallt. Alla väntade på order. Allt befäl var överhopat med uppgifter som skulle lösas, någon arbetstid fanns inte. Meningen var ju att alla, så fort som möjligt, skulle ut till sina stridsplatser. Organisationer var inte på något vis utbyggd efter de nödvändiga grunder som behövdes. Nya spärrar, batterier och bevakningsenheter skulle upprättas och bemannas. Därtill all materiel som skulle med. Man märkte dock att folk mer och mer försvann från kasernerna för varje dag. Bakom den synbara kaos som fanns hade regementet en fast organisation. Det var frågan om att vinna tid och det var det ont om.

Själv fick jag deltaga i en massa tillfälliga kommenderingar och uppdrag tills jag fick en fast order. Denna kom den 3 maj. Destination Singö där ett bevakningskompani skulle upprättas. Det var inte utan en viss tillfredsställelse jag mottog denna order. Att få uppleva Roslagen, den mångbesjungna platsen där Evert Taube och Albert Engström gjort öarna minnesrika i all framtid! Det enda vi för övrigt visste var att fältpostnumret var 90052.

Den 5 maj embarkerades ett antal lastbilar

med vidhängande tross för avfärd till Singö. Snön låg fortfarande fläckvis kvar på marken. Marschen gick över Hallstavik till Herräng där en transportfärja tog oss över till Singö (någon bro fanns inte på den tiden). Vi kom fram till vår förläggning ganska sent på eftermiddagen. Barackerna var redan uppmonterade av landstormsförband som redan var installerade. Vår trupp bestod av ett 50-tal kustartillerister, både signalister/minörer som artillerister. De senare från 5:e kompaniet. Därav ett 15-tal befäl av olika grader.

Det första vi gjorde var att få förläggningsutrymmena beboeliga. Bl.a. måste vi få värme i de kyliga barackerna. Ute var det bara $+1^{\circ}$. Så småningom var kaminerna röda av hetta och temperaturen steg undan för undan. Som bäst hade vi $+12^{\circ}$ varmt inne. Trossen hade också fått ordning på sitt lag och utspisade middagen vid pass 20.00. Vi tyckte då att egentligen var det ganska mysigt.

Kompanichef var dåvarande löjtnant Kleen, just då den ende officeren på förbandet. Övrigt befäl var sergeant Mårtensson, flaggkorpralerna Kling och Nilsson (vpl), samt ett antal korpraler, både stam och konstituerade. Av korpralerna kom jag ihåg en del namn: Tage Andersson (död sedan länge), "8-an" Larsson och "Slampen". Dessa var artillerister från 5:e kompaniet. Bland minörerna/signal fanns Börje Sundqvist (död 1983) och under-teknad Gösta Andersson samt 8 värnpliktiga. Jag tror mig komma ihåg namnen på de flesta av de senare: 2 kl kustart. Ohrling, 2 kl kustart Åkerlind, vpl Frinell, Larsson, Andersson, Rundgren och 2 st vi kallade "farsan" och "mandel". Dessa senare har jag tyvärr glömt namnen på. Eftersom jag var äldsta underbefäl (!) fick jag basa för dessa.

Artilleristerna hade med sig några fälthaubitsar 10,5 cm till sitt förfogande och började genast orientera dessas eldställningar i terrängen. I övrigt var vi välutrustade med handeldvapen, kg och mausergevär.

Min uppgift blev att organisera bevakningen åt sjösidan. Arbetet bestod också i, förutom den rena bevakningen, att ordna fältförbindelser med telefoner till olika enheter inom området. I detta ingick sjökabel till utposter, fältkabel till bevakningsenheter och stridsledning (lt Kleen). Omkring den 10 maj var allt intakt, kompaniet var fullt stridsberett.

Grabbarna på signal/min var av en fin årgång.

Intet problem var för dem främmande. Efter en liten tid blev vi en effektiv grupp med gott kamratskap och gott humör. Med dessa var det ett nöje att jobba och jag tror att alla hade mycket gott av detta. Någon riktig signalstation hade vi inte, det blev mest optisk signalering, ingen radiosignalist fanns med. Vi höll mest till på en liten holme som hette Järnklubben, där vi satt upp ett 20-mannatält. En eka skötte transporten till och från ön.

I en jämn ström erhöll vi erforderligt materiel. Bl.a. fick vi en strålkastarträng m/18 med 60 cm ljuskägla. Denna fick vi snabbt i ställning i en bergskreva med lyskonen riktad utåt havet. Ingen av de värnpliktiga inkallade hade fått någon utbildning på denna strålkastare, utan det var bara vi två korpraler på signal/min som hade denna utbildning i färskt minne. Vi satte igång med utbildningen omedelbart och snart kunde alla manövrera strålkastaren rätt bra. I början hade vi ingen större nytta av strålkastaren, men snart visade sig många tyska fartyg passera förbi lastade med malm. Båtarna gick på svenskt vatten, således innanför 3-milsgränsen. Detta hade de lov till av vår regering. Vi passade på att belysa båtarna om nätterna. Bara ett ögonblick för att inte äventyra navigeringen. Vi kunde då se båtens befäl knyta näven mot oss.

De första dagarna i juni 1940 kom det en order uppifrån att hela bevakningskompaniet med förläggning och allt skulle flyttas till ett annat ställe på Singö. Orsaken fick vi aldrig reda på. Möjligtvis hämmades våra uppgifter p.g.a. terrängens beskaffenhet. Vi skulle knappast kommit helskinnade undan om vi blivit utsatta för en bombning exempelvis.

Flyttningen skedde med inhyrda hästar och flakvagnar och allt fungerade utan problem. På bara några dagar hade vi flyttat och forslat allt till ort och ställe. Avståndet var bara några km. Uppmonteringen av barackerna tog bara en dag. Nya postställen för utposter och bevakningsenheter, samt nya teleförlinor var klara inom en vecka. Allt fungerade perfekt. Kompanichefen gav order om att en signalstation skulle upprättas. Han och jag orienterade en lämplig plats. Virke fick vi från Herräng. Någon större byggnad blev det nu inte, men två poster fick ledigt plats inne i byggnaden. Farleden gick ännu närmare land här på det nya stället än det gamla och då malmtrafiken verkade att öka, så begärde marinen uppgift om alla fartyg som passerade och denna önskan kunde vi betjäna. Vi belyste

även här de passerande båtarna som kom förbi på natten. Här låg fartygen så nära att vi kunde se kaptenens ansiktsuttryck när han fick ljuskonen rätt i ansiktet. Båtarna gick alltid utan lanternor. Många blev också utsatta för anfall, mestadels efter 1942. Någon avancerad signalering förekom inte. Ibland begärde vi namnsignal av passerande svenska örlogsfartyg. Dessa besvarade oftast våra anrop. Ibland anropade vi också handelsfartyg och begärde namnsignal enligt ISB (Internationella Signal Boken). Mestadels svarade aldrig handelsfartygen, som mest var tyska och svenska.

Artilleristerna från 5:e kompaniet hade fullt upp med att gjuta fundament för sina pjäser. Dessutom alternativa ställningar för fälthubitsarna och stridsställningar för fotfolket.

På fritiden hade vi förstås andra intressen. På själva ön Singö hade man gott om sommargäster denna sommar 1940. Kanske berodde detta på att männen blivit inkallade då det fanns överväldigande av det s.k. "täckta könet" på ön. Detta gjorde naturligtvis vårt liv mycket trevligare. Åtminstone på den tiden då vi var unga och livsglada män. Någon dansbana fanns inte på ön utan vi fick åka till Herräng när vi ville förlusta oss. För dyra pengar hyrde vi en liten båt med skeppare som forslade oss över och tillbaka igen efter dansens slut. Detta var jobbigt, men i Herrängs Folkets Park gjorde vi succé.

Vid en allmän diskussion med kompanichefen föreslog undertecknad att vi skulle bygga oss en egen dansbana i närheten av vår förläggning. Då det var gott om unga damer på ön, så var förslaget lätt att klubba igenom. Löjtnant Kleen var genast med på förslaget. Eftersom jag kommit upp med förslaget, så fick jag uppdraget att försöka hitta lämplig plats för förlustelserna. En lämplig sådan hittades också på lantbrukare Knut Edins ägor i Ellaviken. Efter förfrågan ställde sig Edin välvillig till förslaget.

Vi satte omedelbart igång med arbetet. Endast på vår fritid fick arbetet fullgöras med dansbanan. På inga villkor fick detta fritidsarbete inkräkta på tjänsten. Men vad gjorde väl det! Juninätterna var ljusa och varma och många villiga armar gjorde att dansbanan blev klar att invigas vid midsommartid. Var virket kom ifrån kan vi dra en slöja över, det återlämnades vid rivningen. Midsommarafton 1940 samlades vi alla på vår nylagda dansbana i

Ellaviken. Vi, som jobbat hårt för att få den färdig, var inte så litet stolta när vi kunde hissa signalstället i topp på midsommarstången och Löjtnant Kleen förklarade dansbanan invigd. Kvällen blev helt igenom lyckad! Musiken sköttes med bravur av den glada andra-klassaren Åkerlind, som under en permission inköpt ett begagnat dragspel i Stockholm. Jag hade efter vederbörlig anhållan hos landsfiskalen i Väddö erhållit "tillstånd för anordnandet av offentlig tillställning", utfärdat för korpralen Gösta Andersson. Jag har fortfarande tillståndet i min ägo.

Stämpelavgiften var 2:- kronor mot postförskottsavgift. I papperet stod också att två vakter alltid skulle finnas tillstädes under dansen. Vi hade sådana vakter, men de behövde aldrig ingripa. Någon betalning tog vi inte heller, så det var inte någon guldgruva precis, men sällan har vi haft så roligt för ingenting!

Minörerna

Den egenhändigt tillverkade dansbanan

Vi hade dans onsdagar, lördagar och söndagar och Åkerlind spelade för glatta livet. Han tröttnade aldrig. Ibland fick vi kasta en säck över huvudet på honom för att han skulle

sluta. En vpl från Dalarna hade hand om försäljning av godsaker på dansbanan. Han hade också hand om vår "marka" på förläggningen. Eftersom han var från dalom så fick han namnet "masen".

Den 1 juli 1940 blev en bemärkelsedag för oss underbefäl. Den dagen hade Dagens Nyheter en rubrik "korpralerna vid marinen har över en natt blivit furirer". Den graden hade aldrig tidigare funnits vid marinen och då marinens korpraler hade kompetens för furirsgraden så blev det en ny titel. Den enda skillnaden var en tygkrona på vänster arm och en ökning av månadslönen med 20:- kronor.

Under augusti månad fick jag tillfälligtvis även tjänstgöra som kompaniadjutant. En dag i slutet av denna månad kom en rego i min hand där det stod att furirerna Andersson och Sundqvist kommenderats att läsa lägre uoffskolan och att denna började den 10 oktober. Mot en sådan kommendering kan man sig inte opponera, så vi bekräftade vår inställelse.

Bara 14 dagar senare kom en ny rego från regementet att bevakningskompaniet på fältpost 90052 skulle indragas och helt läggas ner. Kompaniet skulle efter återställning återgå till KA 1 för nya uppgifter. Orsaken till nedläggningen uppgavs inte, men troligen hade kompaniets uppgifter inte varit tillräckligt värdefulla. Vill man vara riktigt ärlig så kan man hålla med om detta.

Återställningsarbetet pågick under hela september. En avskedsfest ordnades av kompanichefen och till denna var, förutom personal, även representanter från civilbefolkningen på ön tillstädes som särskilt inbjudna. Ömsesidiga hyllningstal hölls och kompanichefen tyckte att förhållandet mellan öbor och militärerna varit mycket bra. Trots allt vad vi ställt till med på deras ägor!

Många damer som vi lärt känna under sommaren var också närvarande och avskedet var inte utan tårar från många håll.

Som ett minne hade löjtnant Kleen, för egna medel, låtit beställa en minnesnål i gulmetall i form av en sköld med inskriptionen "KA 1 Singö 1940". Den utdelades till alla i kompaniet. En fin gest från en bra ollicer.

Fältpost 90052 hade upphört att fungera.

GA

Upprop 1

Poängpromenad på KA 4

En poängpromenad med Göteborgshistorisk anknytning anordnas lördagen den 28 maj 1994 av Kustartilleriets kamratförening i Göteborg och KA 4 museum inom KA 4:as kaserneområde. Anmälan mellan kl 10.00 - 13.00.

Start och mål vid muséet. Banlängd c:a 2 km. Startavgift kronor 10:- per person. Parkeringsplatser finns nära starten. Priser utdelas.

För deltagare utan fordon anordnas busstransport mellan vakten och muséet.

Förfriskningar, varm korv, läsk m.m. kan köpas vid starten.

Lämpligt nöje för hela familjen!

Alla hjärtligt välkomna!

Upprop 2

Årsmöte avhålls onsdagen den 20/4 kl 18.00 i Bohussalen. Efter mötet gemensam middag för de som så önskar. Anmälan senast 14/4 per telefon 69 20 67 eller 69 27 40 under tjänstetid. **Möt upp!**

Muséet är öppet för besökande från kl 17.00.

Upprop 3

Känsödagen avhålls lördagen den 9/7 i år. Avresa från KA 4 hamn kl 09.15. Kostnad för båtresa Kr 25:- per person. Parkering kan ske i hamnområdet, vakten anvisar. Beräknad återkomst kl 15.30. Lunch till självkostnadspris kan erhållas. Anmälan senast den 28/6 per telefon 69 20 00 (KA 4 växel). Begär Känsö (bemannat efter midsommar). Vänligen uppge antal deltagare samt önskemål om lunch.

Välkomna!

Födelsedagar April - September 1994

90 år

Folke Sahlin 28/8

80 år

Nils Torkelsson 12/7
Klas Sörkvist 28/8

75 år

Gösta Andersson 27/4
Sven Einarsson 10/6
Hegardt Pettersson 23/6
Sven Edlund 5/7
Johan Collin 22/7
Bengt Hamne 10/9
Claes Sprakarn 23/9

70 år

Ulf Ressel 27/4
Bror Larsson 17/6
Bengt Björkgren 18/6
Göran Wecke 25/7
Sven Nordh 26/7
Carl-Gustav Högedahl 19/8
Arne Svahn 20/8
Tage Jannemark 27/8
Torbjörn Ottoson 6/9
Gösta Rudhag 23/9

60 år

Rolf Bonander 2/4
Johan Callerström 17/4
Jan Tobiasson 19/7
Gösta Mattsson 10/9
Stefan Liljefors 20/9
Eva Hugosson 24/9

50 år

Carl-Fredrik Ebeling 13/4
Olof Fryksjö 26/5
Leif Boman 24/6
Anders Larsson 7/9
Birgitta Sandberg 27/9

Ett par hade varit gifta i 25 år och satt tillsammans i soffan. De talade om tiden som gått och blev smått nostalgiska:

Mannen sa: - Det har varit en underbar tid, men det är en sak som jag nu vill bekänna för Dig. Jag är från födseln fullständigt färgblind! - Fru sa: - Då skall väl jag också berätta en sak för Dig. När vi blev bekanta sa jag till Dig att jag var från Ulrichamn. I verkligheten kommer jag från Uganda! -

Fru Olsson är verkligen högfärdig. I våras kom hon rusande från swimmingpoolen och skrek: - Hjälp, hjälp! Min son som är assistent till en av våra förnämsta hjärnkirurger och som själv ska doktorera redan i höst, håller på att drunkna! -

Två skottar som hade förrirat sig i öknen hade äntligen kommit till rätta och satt nu och berättade om sina strapatser.

- Det värsta var att vi inte hade något att dricka, sa den förste skotten. - Inte en whisky fick vi på hela tiden, sa den andre skotten.

- Men invände åhörarna med en mun, hade ni inget vatten med er? -

- Jo, men vem fan tror du tänkte på att tvätta sig när man är i en sådan situation?

De både krutarbetarna träffades några dagar efter en explosion. - Dom var allt bra småaktiga på lönekontoret när dom drog av för den tid vi var uppe i luften! -

Fru Svensson var missnöjd med sin man, som gick till sängs tidigt varje kväll. En dag köpte hon ett svart genomskinligt linne, som hon tog på sig vid sänggåendet. - Märker du ingenting, frågade hon. Han tittade på henne och sa:

- Va, är svärmor död?

- När jag dricker kaffe kan jag inte sova!

- Med mej är det tvärsom. När jag sover kan jag inte dricka kaffe!

Hört på systemet:

- Ställ dig sist i kön

- Går inte. Där står redan en!

- På hälsokontrollen sa doktorn åt mig att sluta med vin, kvinnor och sång.

- Har du gjort det då?

- Ja, jag har funderat på att gå ur manskören.

En vacker ung flicka kom in till en tatueringare:

- Jag skulle vilja ha en liten kolibri tatuerad

ovanför knät! Tatueringaren tittar noga på hennes slanka ben.

- Ja, det går väl bra i och för sig. Men annars har vi extrapris på strutsar denna veckan!

Kvinnan är naturens älskvärdaste missgrepp.

Kvinnor är som krokodiler. När de vill fånga mannen gråter de och när de har fångat honom äter de upp honom.

Idiot är den som presenterar sin bästa väninna för sin bästa vän.

Den kvinna som kan se ut som om hon vore tio år yngre än sin egen dotter är fullkomligt lycklig.

Det är med pannkakor som med kärlek. De skall njutas medan de är varma.

Den gifte mannen är det tåligaste av alla husdjur.

En förtjusande dam bidrog med en herrpyjamas till Röda Korsets insamling. - Jag har själv sytt den, förkunnade hon stolt.

Pyjamasen var också förträfflig i alla avseenden - med ett undantag - det fanns inte någon öppning framtill på byxorna. När man påpekade detta för bidragsgivaren blev hon litet konfunderad. Hon blev litet röd om kinden och utbrast: - Kan ni inte ge den till en ungkarl?

En Göteborgare hade rest till Fredrikstad i Norge, också känd som fiskeby. Göteborgaren blev hungrig och uppsökte en restaurang, där han begärde matsedeln. Han blev mycket förvånad när han fick se att nio av rätterna bestod av endast fisk. Mest torsk, som det fanns luad, stekt, kokt, panerad o.v.s. Men på tionde raden stod det att det också fanns spaghetti med köttfärsås. Göteborgaren tillkallade servitören och sa: - Det var den kostigaste matsedel jag har sett i hela mitt liv. Nio rätter med fisk och längst ned står det spaghetti med köttfärsås! Servitören: - Ja, det maa så vere, men vi har italiensk vecka denna veckan.

Efteråt:

Den italienska flickan: - Nu kommer du att förakta mig!

Den ryska flickan:

- Min kropp tillhör dig, men själen tillhör partiet!

Den tyska flickan:

- Kom så går vi och tar oss en öl!

Den svenska flickan:

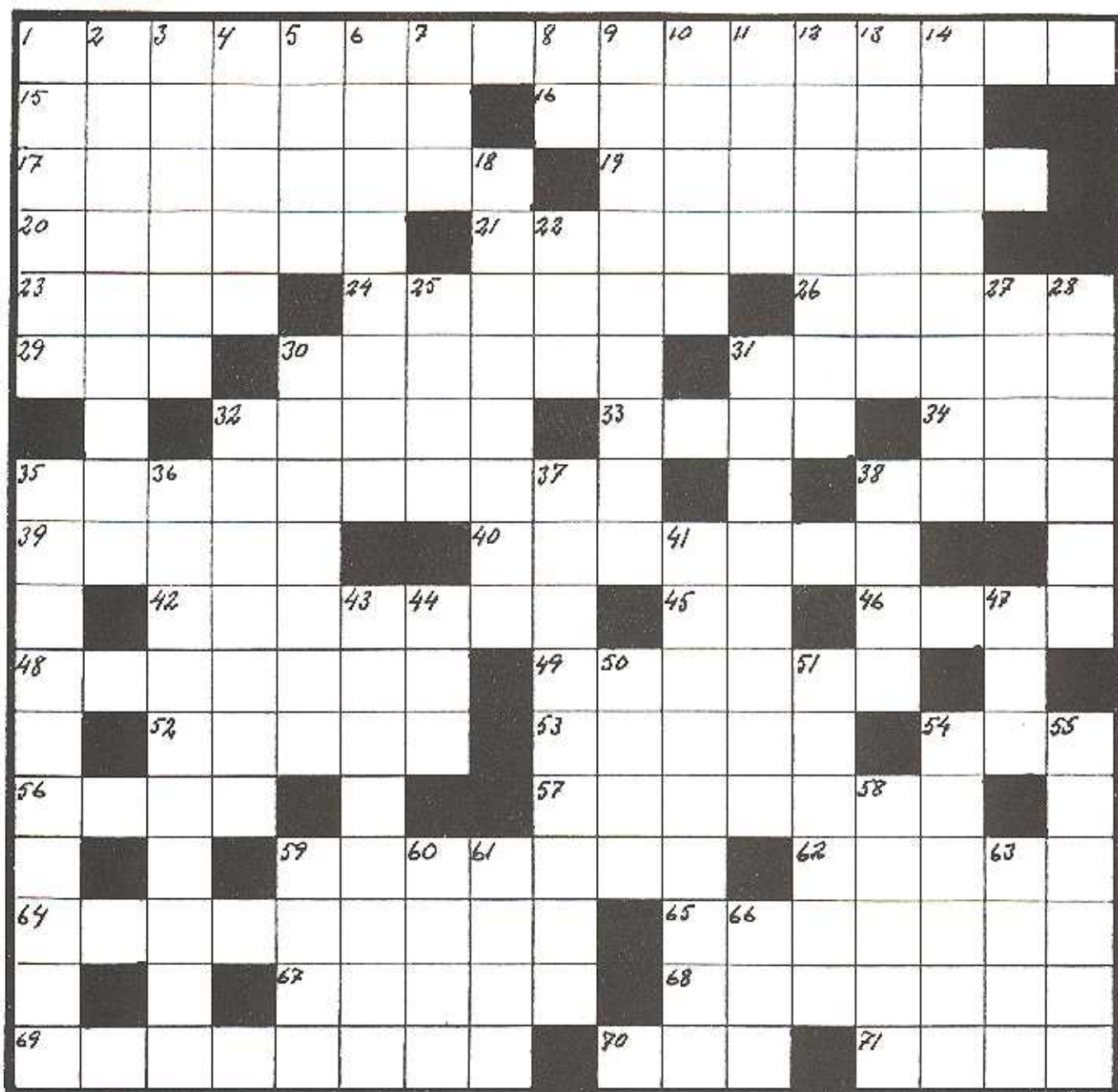
- Vad var det du sa att du hette?

Vågrätt:

1. Förpackningsförman.
15. 42 km från Aten.
16. Är skuld till.
17. Gudamat.
19. Är rekordet, annars är det inget rekord.
20. Högdragen.
21. Var gengasaggregatet.
23. Resa borst mot någon.
24. Koleriskt.
26. En del av det hela.
29. Lura ut.
30. Är y-formade.
31. Öresundsö.
32. Att samla i.
33. Korstecken.
34. Tveksamt bifall.
35. Var försjunken i tankar.
38. Pricksäker schweizare.
39. Dygdens gudinna.
40. Zeus son.
42. Singel.
45. Kredit.
46. Moses broder.
48. Utgå ifrån.
49. Fodral.
52. Hampa.
53. Kan man få på.
54. Tillsammans med Majestät.
56. Gråta och snyfta.
57. Utvecklingstendensen.
59. Stickande grönska.
62. Maner.
64. Gamla bussar.
65. Sparka.
67. Kan paret vara.
68. Dagtecknat.
69. Genomgripande.
70. Tånjbar.
71. Svagt.

Lodrätt:

1. Slå ett högt slag.
2. Har uppsugande effekt.
3. Mått på dumhet.
4. Biflod till Oder.
5. Sedlighet.
6. Där fick vi många fördelar 1658.
7. Central punkt.
8. Lugn och frid.
9. Sömnadsarbeten.
10. Högre än kungen.
11. Fura.
12. Vetenskapligt samfund.
13. Var Xantippa en.
14. Fransk halvö.
18. Krafsa på ytan.
22. Genljud.
25. Hålor.
27. Riktningssinstrument.
28. Smakfylld godsak.
30. Lärobok med frågor och svar.
31. Del av OSS.
32. Jeremiad.
35. Värmande beklädning.
36. Avslöjad.
37. Förneka.
38. Kejsarlig titel förr.
41. Brynade.
43. Stor sötvattensfisk.
44. Klämd mellan kullar.
47. Svår tid.
50. Lättantändligt trä.
51. Bara.
54. Antingen - eller
55. Praetial joke.
58. Okomplicerad.
59. Klarsynt.
60. Påver.
61. Ishockeyterm.
63. Förstling.
66. Konturlös.

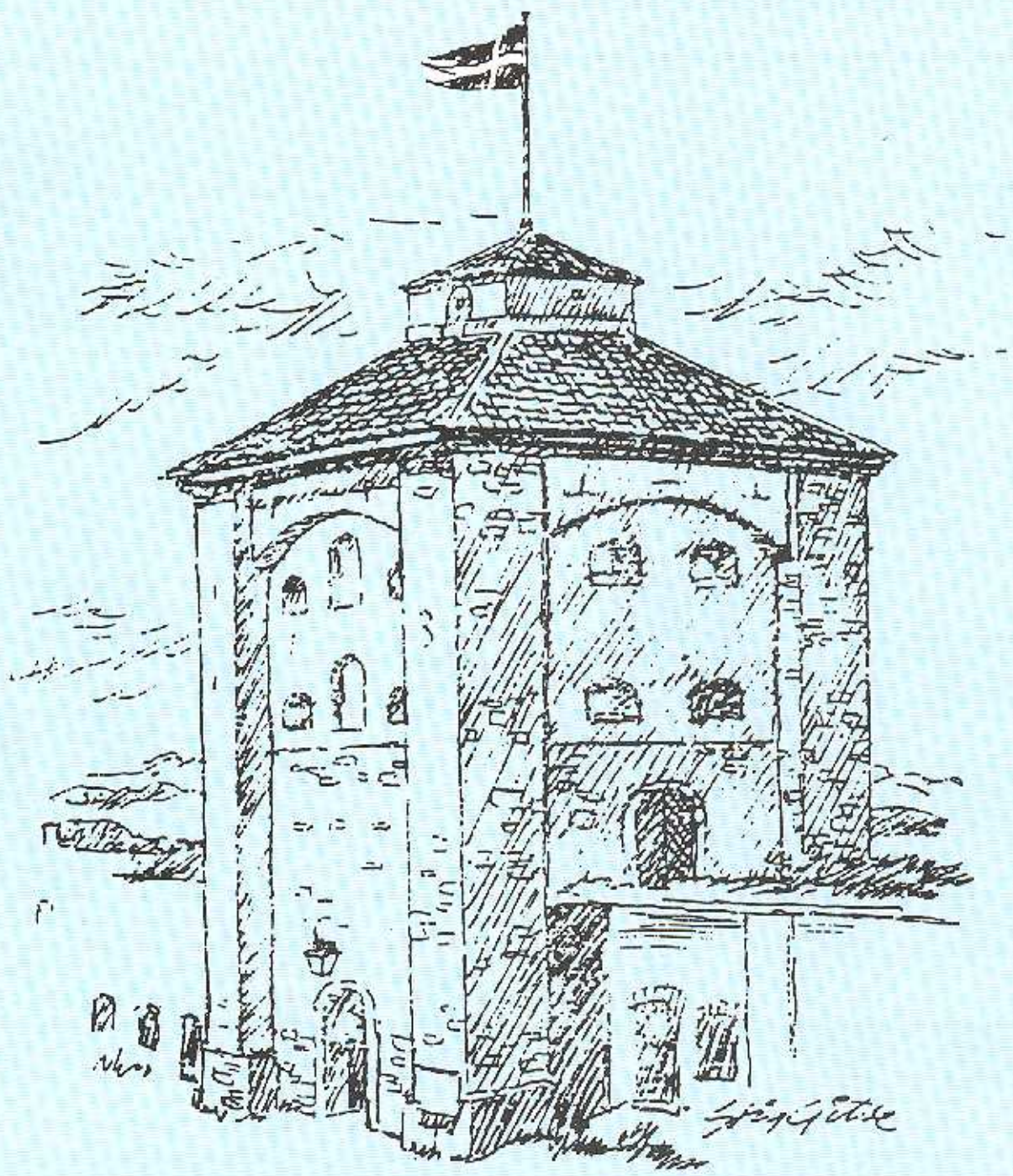

Lösningarna insändes före den 15/5 1994 under adress: KA-fyren, Redaktionen, c/o Muséet, Box 5155, 426 05 Västra Frölunda

Vinnare korsord i KA-fyren 2/93:

- 1:a pris - Annagreta Essbring, Västra Frölunda
- 2:a pris - Birgit Samuelsson, Västra Frölunda
- 3:e pris - Eric Blomberg, Göteborg

Vinnarna har erhållit sina priser.
TACK för Er medverkan!

KUSTARTILLERIETS KAMRATFÖRENING
GÖTEBORG